

Una llei d'ordenació del litoral català és possible i necessària

Josep M. Aguirre defensa a la tesi doctoral la necessitat i la possibilitat que el Govern de la Generalitat utilitzi els instruments jurídics que té a l'abast per posar fre a la urbanització de la franja litoral catalana.

El projecte d'R+D+I del Ministeri d'Economia i Competitivitat, *Urbanismo sostenible y cambio climático*, que dirigeix el professor Joan Manuel Trayter, treballa en les implicacions jurídiques relacionades amb la pràctica urbanística i el medi ambient. El tema d'especial interès és la possibilitat que té el Dret de facilitar instruments per a la protecció del territori. Josep M. Aguirre prossegueix la línia de recerca amb *El règim jurídic del litoral català*, una tesi doctoral que ha defensat recentment i a la qual ha dedicat els darrers anys de treball, que ha compaginat amb la docència a la Facultat de Dret de la UdG. El professor Joan Manuel Trayter, que ha dirigit la tesi, el va esperonar a abordar aquesta temàtica arran de la tramitació, l'any 2004, d'una figura innovadora a Catalunya, els plans directors urbanístics del sistema costaner (PDUSC), que han esdevingut una figura clau per a la protecció del litoral.

Catalunya té urbanitzada pràcticament la meitat de la seva franja costanera, la qual cosa representa un contínuum urbà sense interrupcions entre el Maresme i el Tarragonès. «Com ha posat de manifest Oriol Nel·lo, hi ha tres elements que ajuden a entendre per què les darreres dècades han estat d'una urbanització intensiva del litoral: la litoralització general de la població, el procés de metropolització i el crei-

xement d'usos turístics», explica Aguirre. Les dades que ha recollit demostren que la Llei de costes del 1988, «tot i ser revolucionària», ha resultat insuficient per fer front als problemes de la nostra costa, «per la dificultat a l'hora de regular els 7.800 quilòmetres de costa de tot l'Estat i mars tan diferents com el Cantàbric o el Mediterrani, pel seu règim transitori massa ampli o, senzillament, per una aplicació poc rigorosa». Una resposta a la problemàtica la van constituir els diferents plans i polítiques de protecció del litoral duts a terme per les comunitats autònomes, que establien nivells de protecció més alts. En el cas català, els PDUSC protegeixen unes 24.000 hectàrees de sòl, més del 60 % del sòl situat a la primera línia de mar.

«Ara bé –adverteix Aguirre– els reptes que encara avui planteja l'ordenació del litoral català no s'han resolt amb l'aprovació dels plans directors urbanístics del sistema costaner, que no regulen ni el sòl urbà ni el domini públic maritimoterrestre, ni tampoc amb el simple traspàs de competències de l'Administració de l'Estat a la Generalitat, condicionat a la fi per la sentència del Constitucional». Però malgrat els frens que hi posa el Govern central, l'investigador proposa que la Generalitat de Catalunya assumeixi el lideratge en la gestió integral de l'espai litoral a través d'una llei pròpia d'ordena-

ció del litoral català, per a la qual «no es requereix la reforma de la Llei de costes ni afecta la validesa d'aquesta norma per a la resta del territori estatal». És possible que una llei d'aquestes característiques comporti conflictes competencials amb l'Estat, que haurà de resoldre el Tribunal Constitucional, però «no desplegar aquesta llei pròpia acabaria convertint l'ordenació del litoral en una mera competència executiva en què la Generalitat es limitaria a aplicar allò que es concreta en la legislació estatal».

Josep Maria Aguirre ha volgut proposar una solució i ha dedicat el gruix de la recerca a l'anàlisi dels marges que tindria el legislador català per desenvolupar el desplegament competencial en matèria d'ordenació del litoral a través d'una llei pròpia. Considera que hauria de donar resposta a quatre reptes importants, el primer dels quals és la proposició d'un nou encaix en la concurrència de competències en el litoral català a través d'un model de gestió integrada de l'espai costaner, amb la Generalitat com a administració de referència, i amb més protagonisme dels ajuntaments. En segon lloc, l'articulació de nous instruments d'ordenació i gestió de l'espai litoral a través d'un tercer PDUSC que incorporés disposicions específiques en l'àmbit del domini públic maritimoterrestre. L'articulació d'un règim econòmic i financer propi del domini públic maritimoterrestre català i una nova política fiscal que permeti desenvolupar polítiques més ambicioses en l'ordenació litoral constituïrien el tercer repte.

Finalment, la limitació, per mitjà de la nova llei d'ordenació del litoral català, dels efectes negatius de la reforma de la Llei de costes, a la vegada que es proporciona més seguretat jurídica i claredat de criteri als gestors d'aquest espai.

"No desplegar aquesta llei pròpia acabaria convertint l'ordenació del litoral en una mera competència executiva en què la Generalitat es limitaria a aplicar allò que es concreta en la legislació estatal"

Precisament, la reforma de la Llei de costes ha afectat el desenvolupament de la tesi, i Aguirre ha incorporat la qüestió al darrer dels capítols. És per aquest motiu que en té una opinió informada i considera paradoxal que la reforma, que s'empara en la necessitat de garantir la protecció del litoral i d'atorgar més seguretat jurídica, «fa exactament el contrari, perquè redueix l'àmbit de protecció de la Llei de costes i reobre un debat sobre les propietats en domini públic maritimoterrestre que semblava superat».

L'autor considera que el moment és especialment oportú perquè el Govern aposti per desenvolupar un nou text. Veu, en la cessió de la gestió de la marina d'Empuriabrava a l'Ajuntament de Castelló d'Empúries, feta recentment per la Generalitat, un primer gest en aquesta direcció. «D'aquí a poc temps la Generalitat s'haurà de plantejar la manera d'obtenir mitjans econòmics per mantenir un litoral que no només representa un dels primers recursos turístics del país, sinó del qual en depèn una bona part del nostre PIB», argumenta. Aguirre és conscient que, si s'emprèn la via que proposa, sorgirien conflictes competencials amb l'Estat, però insisteix que no creu que la Generalitat hagi de limitar-se «a fer de gestora de la legislació estatal».